

Richtlijn speel-leeromgeving voor baby's

Een goede manier om bewust met de inrichting van jouw opvang om te gaan is werken volgens het principe van 'de voorbereide omgeving'. Dit principe gaat uit van een ruimte die steeds opnieuw op de ontwikkelingsfasen of spelbehoeften van de aanwezige kinderen is afgestemd. Een voorbereide spelomgeving heeft binnen jouw opvang – waar je te maken hebt met meerdere kinderen in diverse ontwikkelingsfasen – een zeer positieve werking. Het is een plek waar kinderen ongestoord kunnen spelen en waar voor ieder kind uitdagende voorwerpen aanwezig zijn.

Tips inrichting

Gedurende de dag kun je het beste het speelgoed op vaste plekken in de ruimte ordenen: op de vloer, op een laag tafeltje en in een open kast. Doe dit zo dat de opstelling de kinderen weer uitnodigt om met hernieuwde interesse verder te gaan spelen. Door speelgoed niet allemaal in een kist of mand te doen maar te sorteren kunnen kinderen een betere voorstelling maken van wat er is aan spelmateriaal en wat de mogelijkheden zijn. Ze komen zo makkelijker tot spel en gaan er creatiever mee om.

Probeer in je opvang één of meerdere hoekjes te maken zoals een leeshoek, huishoek of bouwhoek. Deze afscheiding zorgt voor rust, structuur en harmonie. Kinderen, en vooral baby's, hebben hier veel behoefte aan.

Door een tipi-tent of speeltent op te zetten kun je heel makkelijk een extra speelhoekje creëren binnen je opvang. En deze is aan het eind van de dag ook zo weer opgeruimd. Een bewuste inrichting hoeft niet veel geld te kosten. Kijk eens in de kringloopwinkel of op marktplaats. Met creativiteit kom je een heel eind.

Speciale aandachtspunten voor baby's

- Een baby blijft kijken naar iets dat boven zijn hoofd beweegt (zoals een ronddraaiende mobiel). Hij kan de beweging niet zelf stopzetten wanneer hij er genoeg van heeft. Dat leidt tot overprikkeling en vermoeidheid. Bovendien maakt een mobiel of een babygym het hem moeilijk om zijn eigen handen te ontdekken: een belangrijke stap in de oog/handcoördinatie en zelfbewustzijn
- Speelgoed dat opgehangen wordt aan de spijlen van de box of voorwerpen vastgemaakt op een stoeltje of kinderwagen, stimuleren baby's niet tot intensief spel, omdat ze het niet kunnen oppakken, bewegen, draaien, laten bengelen, dichterbij zich toe halen of wegduwen
- Een spiegel in de box kun je bijna vergelijken met een televisie. De baby ziet veel beweging maar begrijpt (nog) niet wat hij ziet. Het weerhoudt hem van het ontdekken van zijn eigen handen en het speelgoed om hem heen, kortom het verhindert hem om zelf actief te zijn en te leren
- Naarmate ze zich verder ontwikkelen vinden baby's het steeds minder fijn om in hun ruimte beperkt te worden, bijvoorbeeld door 'vast' te zitten in een box. Zorg ervoor dat ze zich ook voldoende vrij kunnen bewegen op de grond. Daarbij is het fijn als er een paar matten zijn waarop ze kunnen kruipen of liggen
- Baby's houden ervan om op ontdekkingstocht te gaan en oefenen graag hun motoriek. Het fijn als er elementen zijn die uitdagen tot klimmen, klauteren en stappen
- Hou er bij een hoge box rekening mee dat het geluid van kinderen die er onder spelen erg hard kan klinken voor een baby die erin ligt

Spelmaterialen voor baby's

Iedere baby wil graag ontdekken, experimenteren en leren. Het is aan jou om ze binnen jouw opvang daartoe de gelegenheid te geven. Als de baby dat zelf mag doen, heeft hij de rust voorwerpen van alle kanten te bekijken, te voelen en te proeven. Als jij rustig toekijkt, zul je zien dat kinderen vindingrijker zijn dan je zou verwachten.

Zelf spelen heeft een positieve invloed op het gevoel van autonomie van het kind: hij kan zelf bepalen waarmee hij speelt en hoe lang. Zo leert hij de eigenschappen van voorwerpen kennen op zijn unieke manier. Hij ontdekt daarbij zijn interesses, zijn voorkeuren, zijn mogelijkheden en grenzen. Door deze vrijheid om zelf te kunnen spelen, ontwikkelt het kind zelfbewustzijn. Het voelt het zich competent!

Spelmaterialen zijn geschikt wanneer:

- De baby het kan grijpen met zijn handen of voeten
- Het voldoende verschillende ervaringen biedt zoals: betasten, voelen, vastpakken, bekijken, in de mond stoppen, schudden, slaan, in of op elkaar zetten, schuiven, enz.
- Er een diversiteit is aan vormen, kleuren, structuren, materialen, omvang en gewicht
- Het bij voorkeur aanzet tot activiteit en creativiteit
- Ze voldoen aan alle veiligheidsnormen en geschikt zijn voor de leeftijd van de baby

Speelgoed dat uit zichzelf niets doet, komt tot leven in de handen of voeten van een baby. Het levert een baby veel nieuwe inzichten op wanneer hij het speelgoed zelf vast heeft en beweegt en ontdekt wat hij er allemaal mee kan. Voordoen is niet nodig. Vaak doet hij er iets mee wat wij niet (meer) verzonnen zouden hebben. Door voor te doen, te helpen of 'belerend' bezig te zijn, ontnemt je de mogelijkheid om zelf te ontdekken, ofwel: te leren wat het zelf kan en wat het nog niet kan. Iets wat je opvangbaby zelf heeft ontdekt maakt hij zich werkelijk eigen en dat geeft hem voldoening.

Wanneer een baby het speelgoed zelf manipuleert, groeit zijn zelfbewustzijn. Wanneer de baby het materiaal zelf kan oppakken, neerleggen en opnieuw kan pakken doet hij dat geconcentreerd, aandachtig en met plezier. Speelgoed dat door batterijen beweegt of geluid maakt, amuseert de baby wel maar veroorzaakt tegelijkertijd een passieve (of juist overprikkelde) baby.

Tips materialen

Gebruik zoveel mogelijk 'openeind-materialen'. Dit zijn materialen waarmee je eindeloze mogelijkheden hebt voor ontdek- en speelplezier. Voorbeelden hiervan zijn: buisjes, houten blokjes en plankjes, duplo, wc-rolletjes. Haal buiten eens naar binnen: tijdens de verschillende seizoenen biedt de natuur fantastische mogelijkheden. Denk hierbij aan dennenappels, bladeren, boomschors en bloemen. Zo kunnen baby's kennismaken met verschillende natuurlijke kleuren, geuren en structuren. Zorg er wel voor dat ze ermee spelen onder toezicht in verband met hun veiligheid.